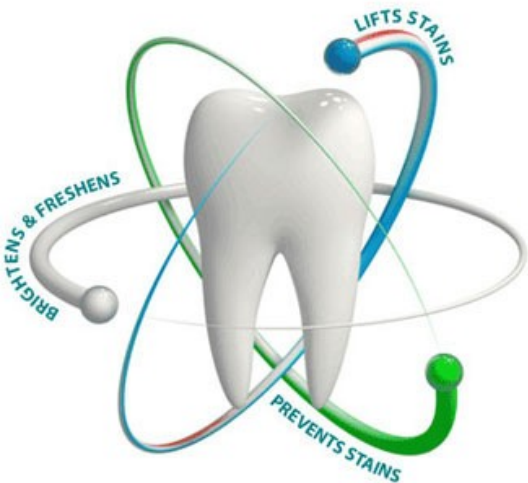

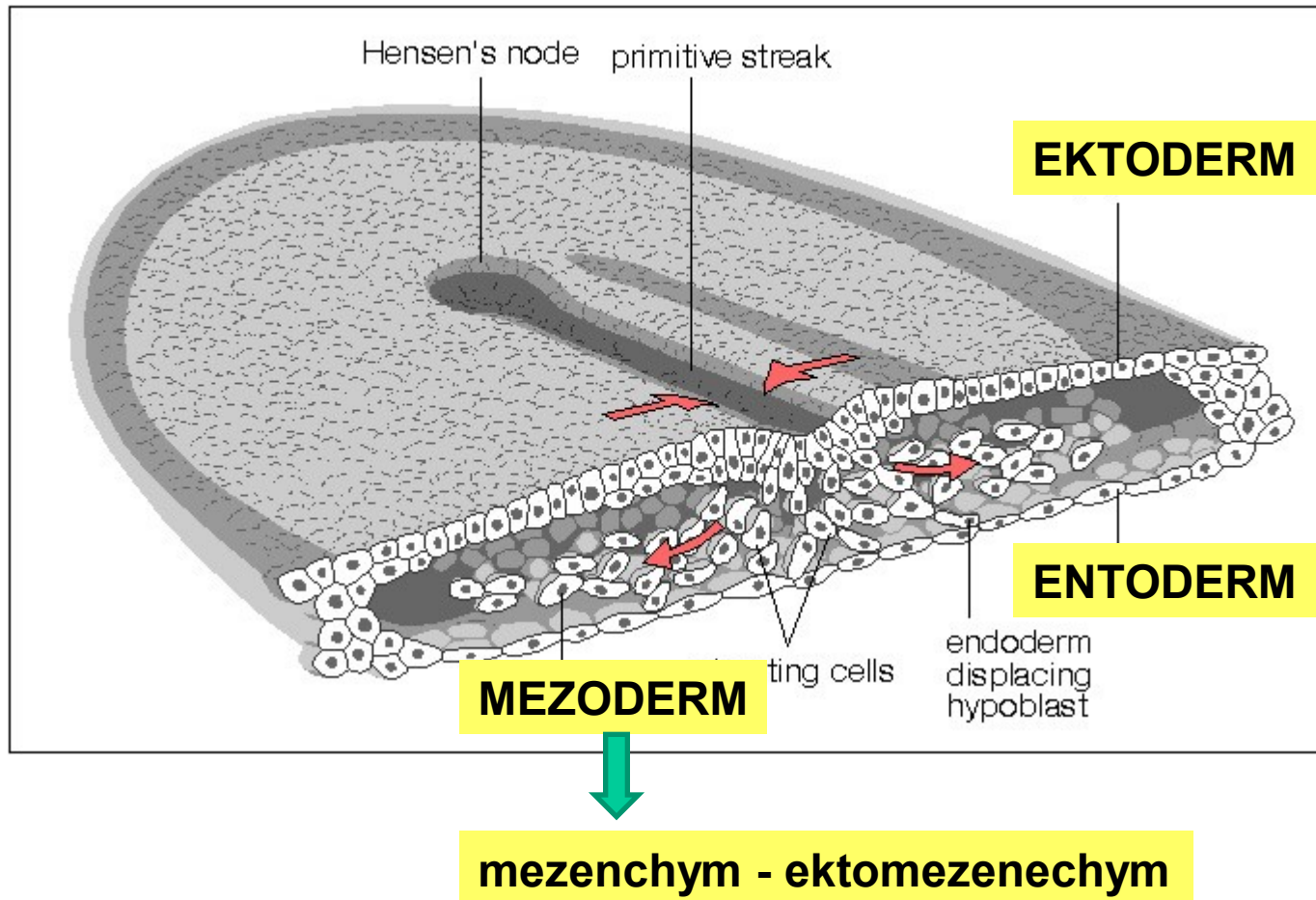

Přednáška 6

- **vývoj obličeje**
- **vývoj dutiny ústní a nosní**
- **vývoj patra**
- **vývoj čelistí**
- **rozštěpové vady**
- **vývoj krční krajiny –
branchiální aparát: žaberní
oblouky a brázdy**
- **vývoj jazyka**
- **vývoj slinných žláz**

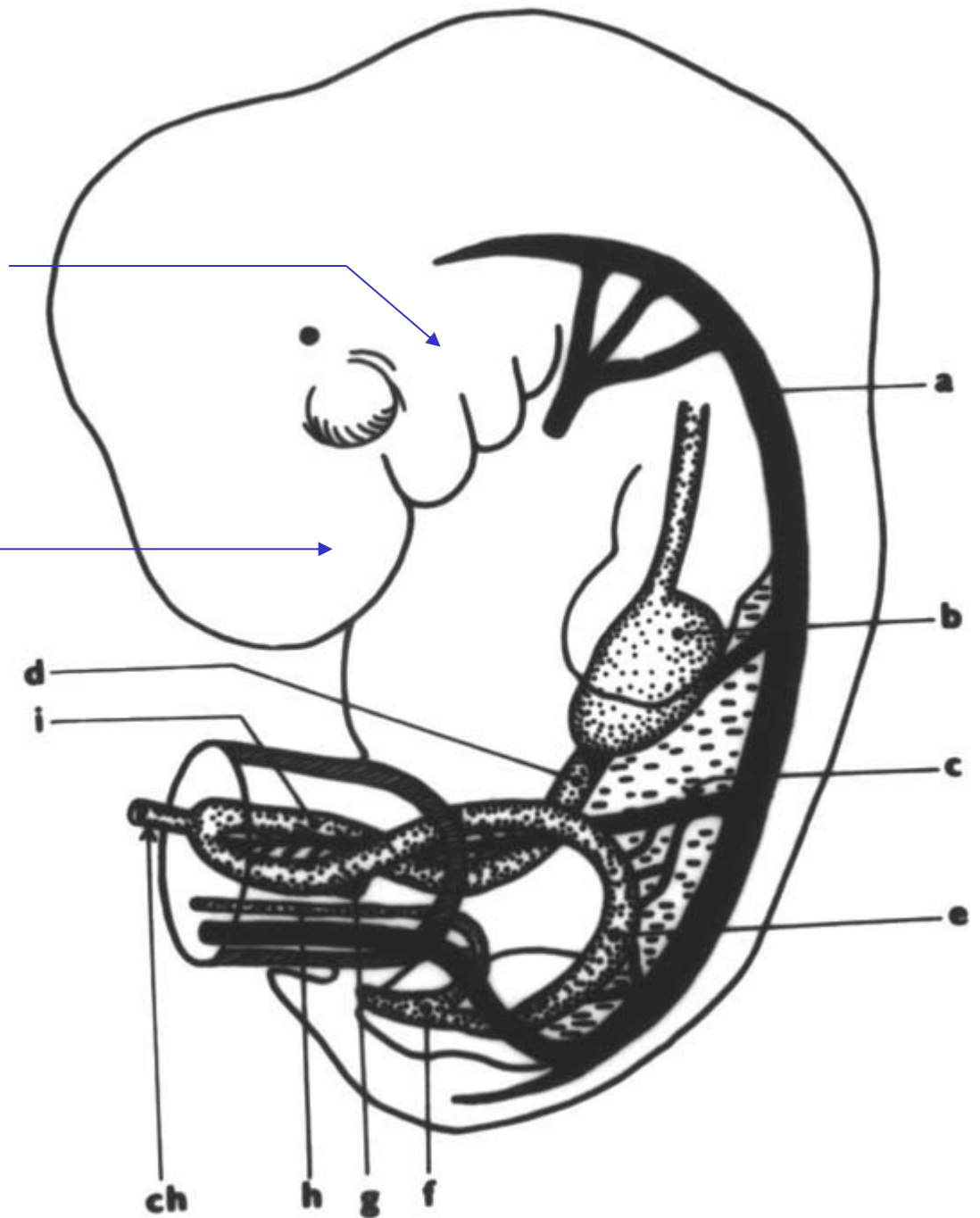
ZÁRODEČNÝ TERČÍK: zárodečné listy

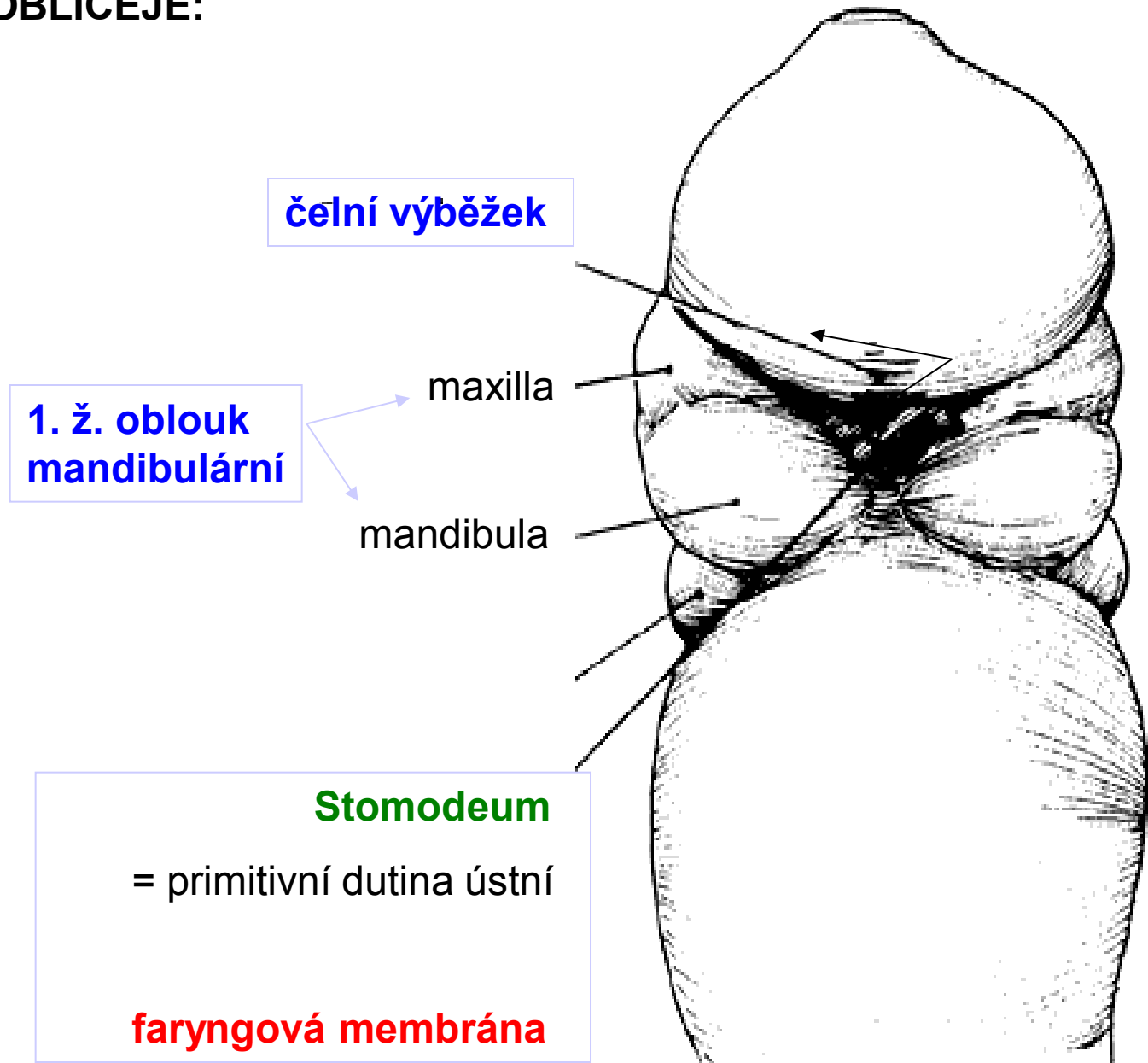
EMBRYO

žaberní aparát

čelní výběžek
(processus frontalis)

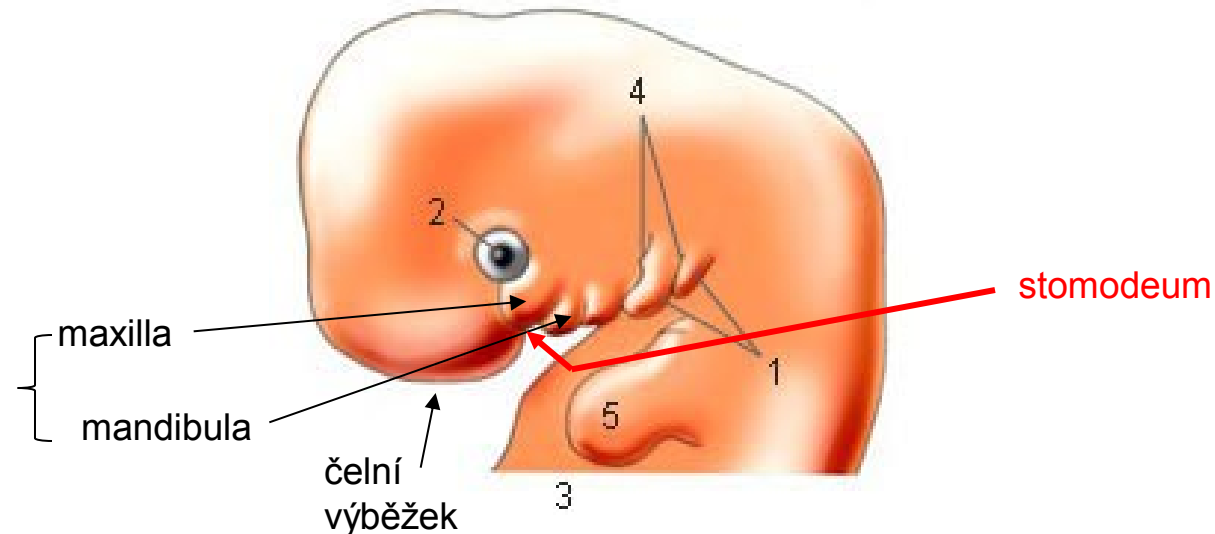

ZÁKLAD OBLIČEJE:

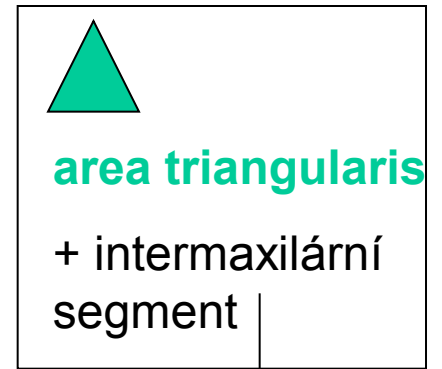
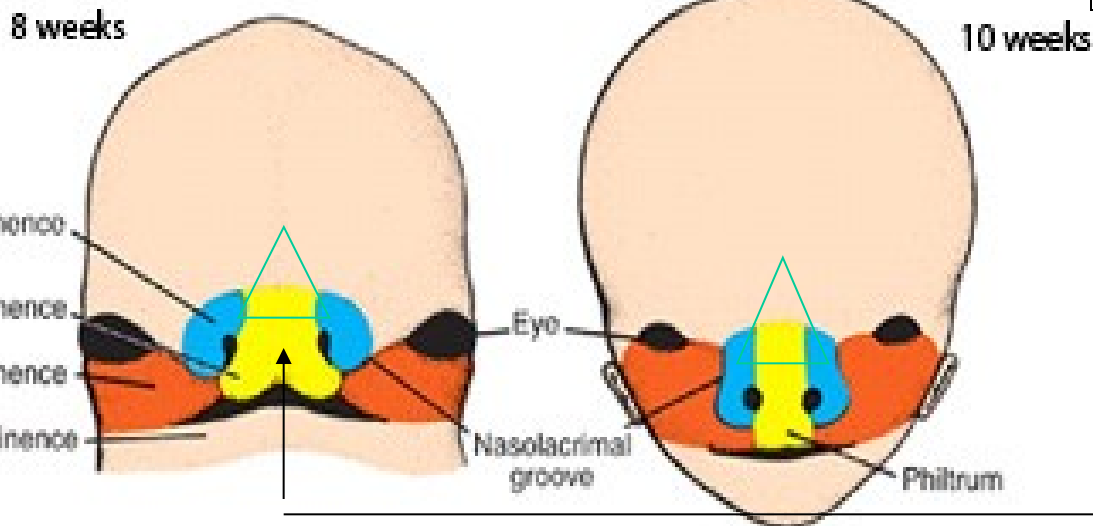
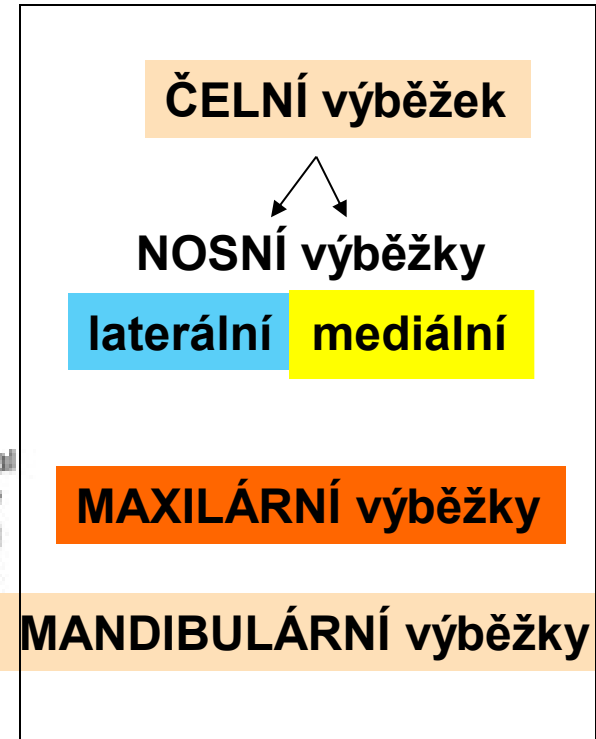
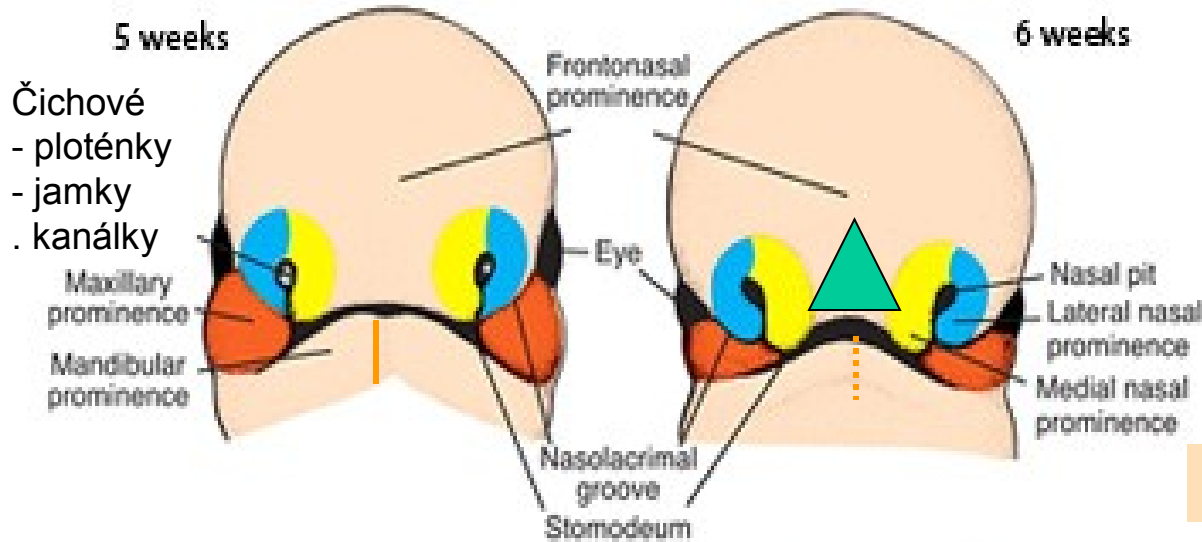

Útvary formující se v oblasti budoucího krku během 4. týdne

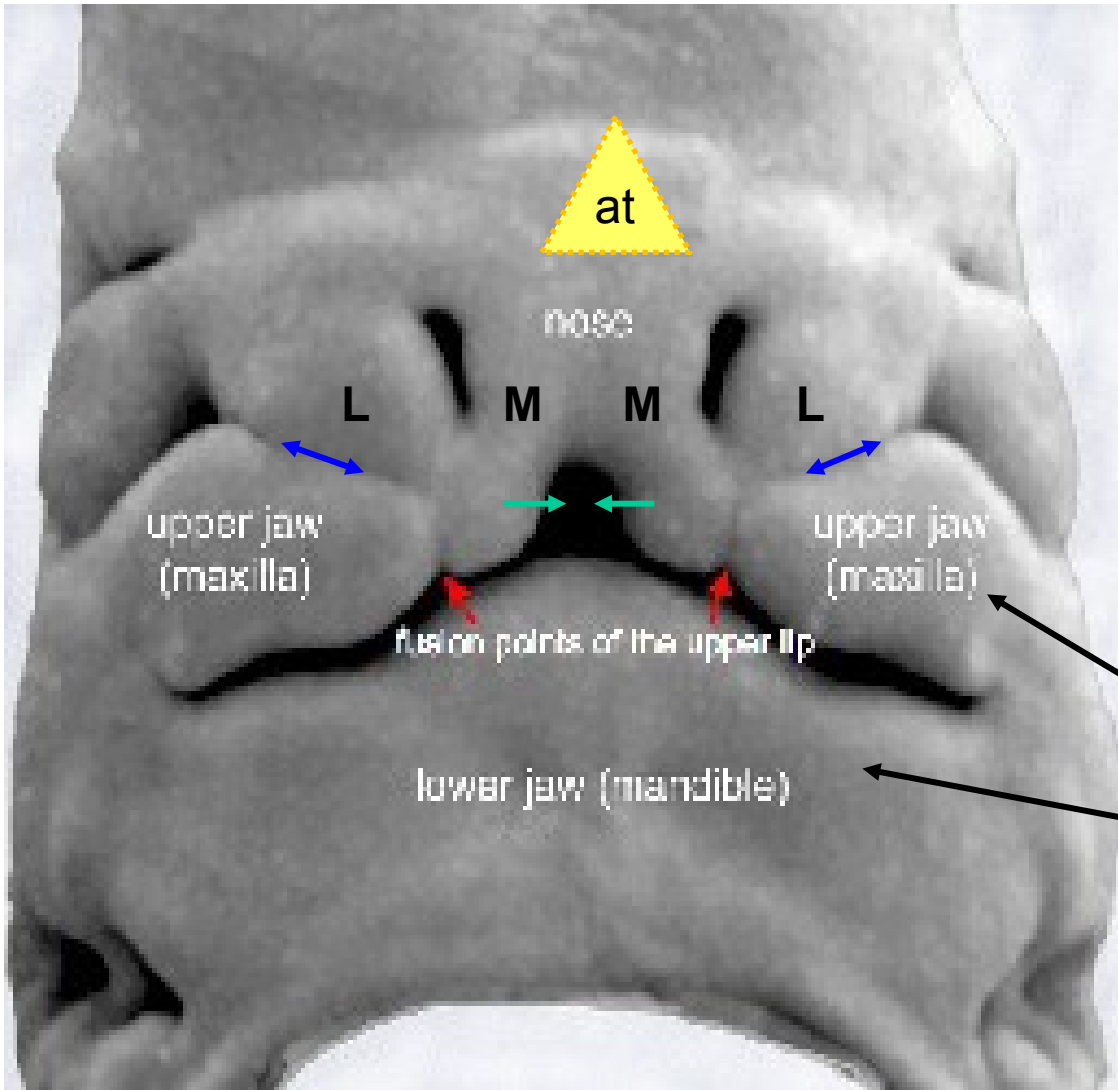
- **žaberní oblouky** (postupně celkem 5, 1. zvaný mandibulární, 2. hyoidní) a
- **žaberní brázdy** mezi nimi

Vývoj obličeje

Embryo – 6. týden

at - area triangularis

L - laterální nosní výběžek

↕ fúze L s maxillárním výběžkem

M - mediální nosní výběžek

↑ fúze M s maxillárním výběžkem

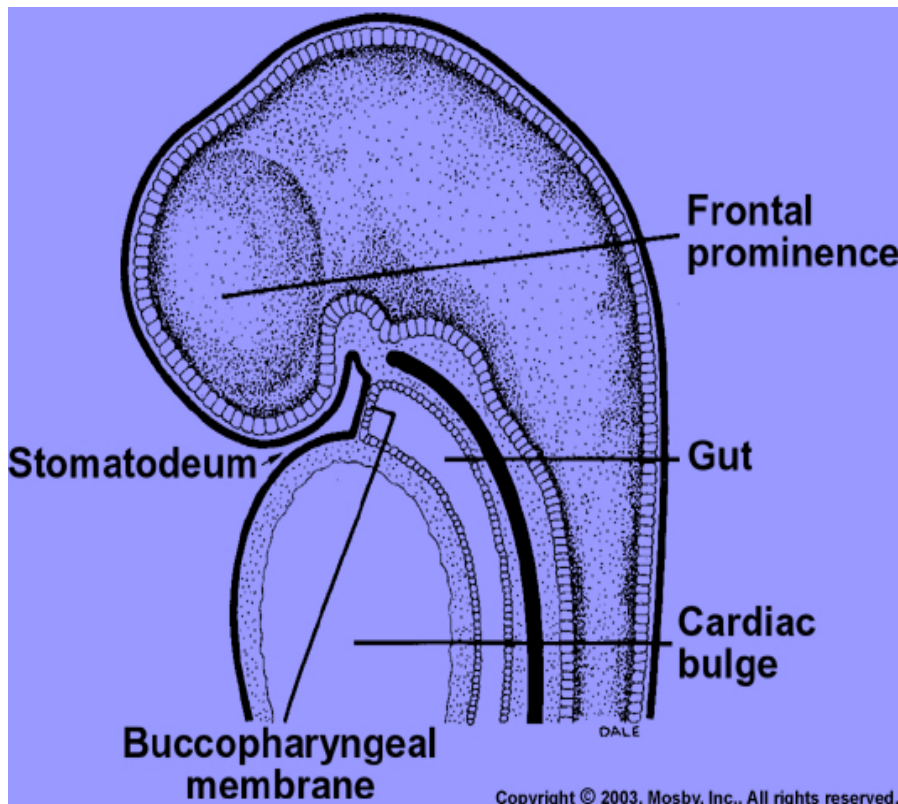
↑ fúze obou M výběžků
v intermaxillární výběžek

MAXILLA

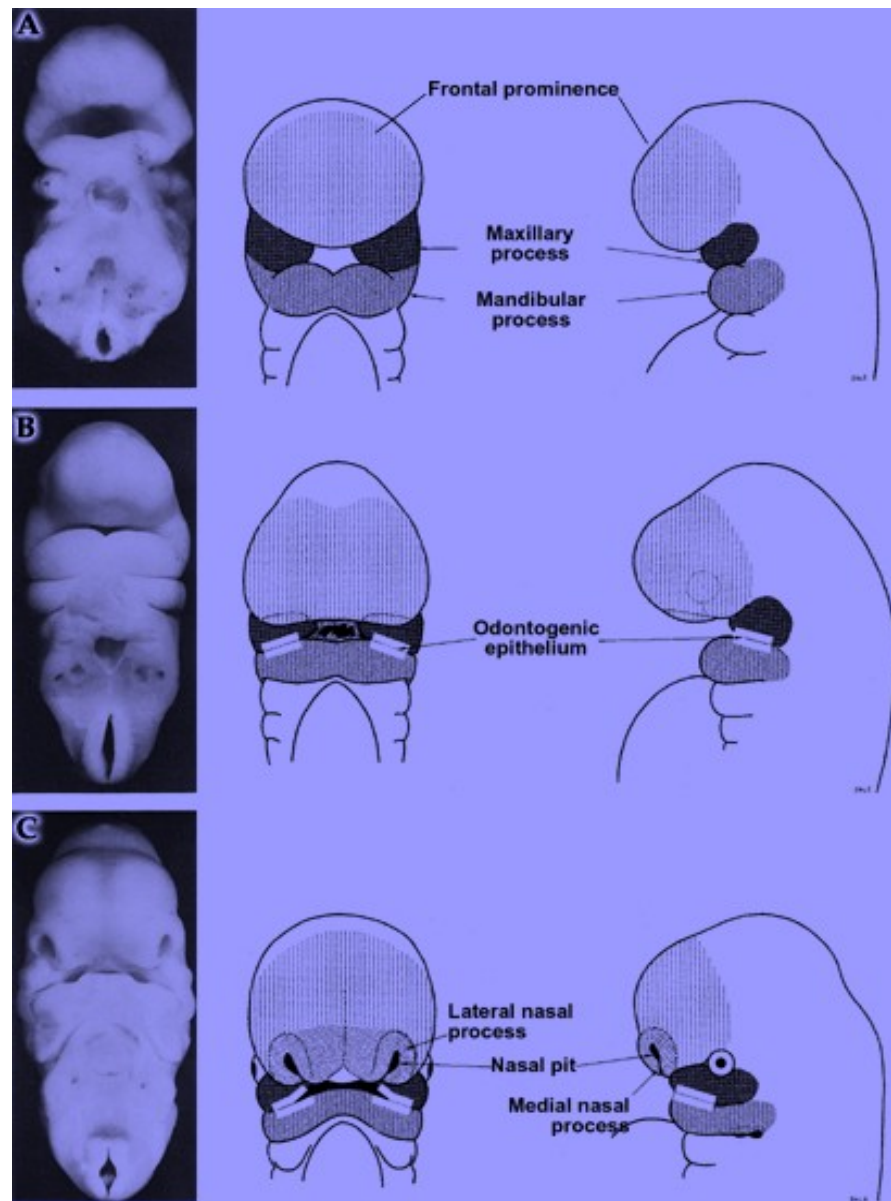
MANDIBULA

Vývoj dutiny ústní

- **stomodeum** = primitivní ústní jamka
- **primitivní ústní otvor**
- **faryngová membrána**

Copyright © 2003, Mosby, Inc., All rights reserved.

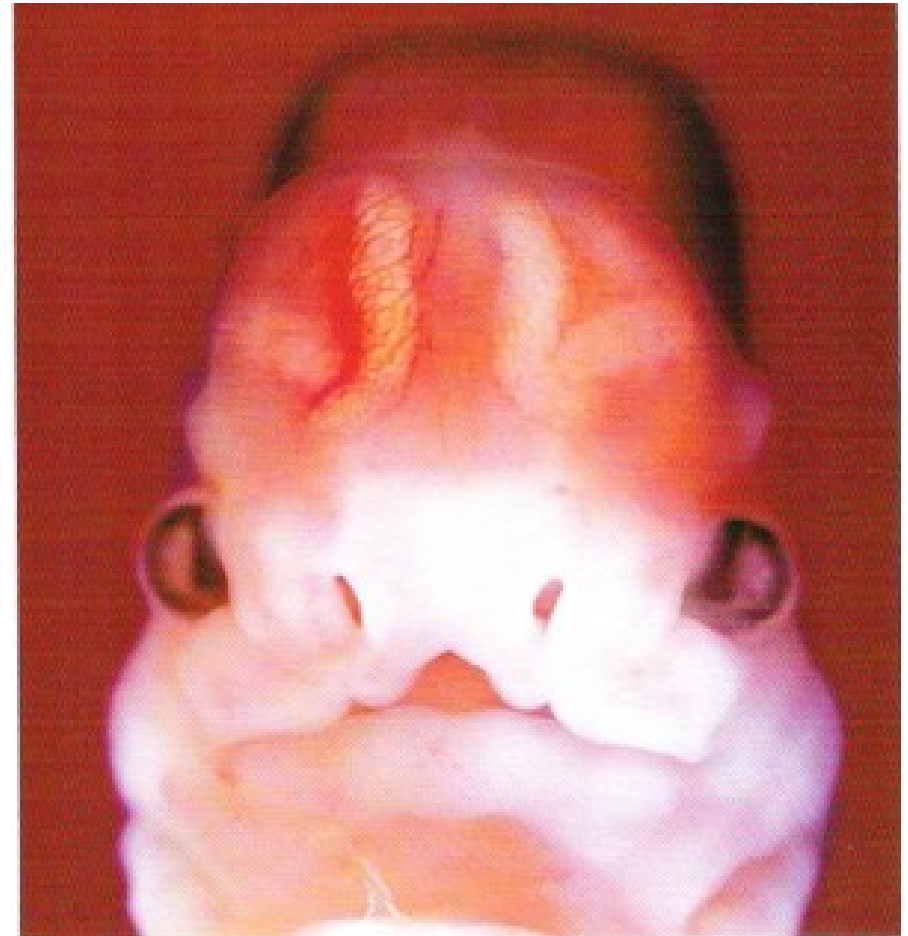
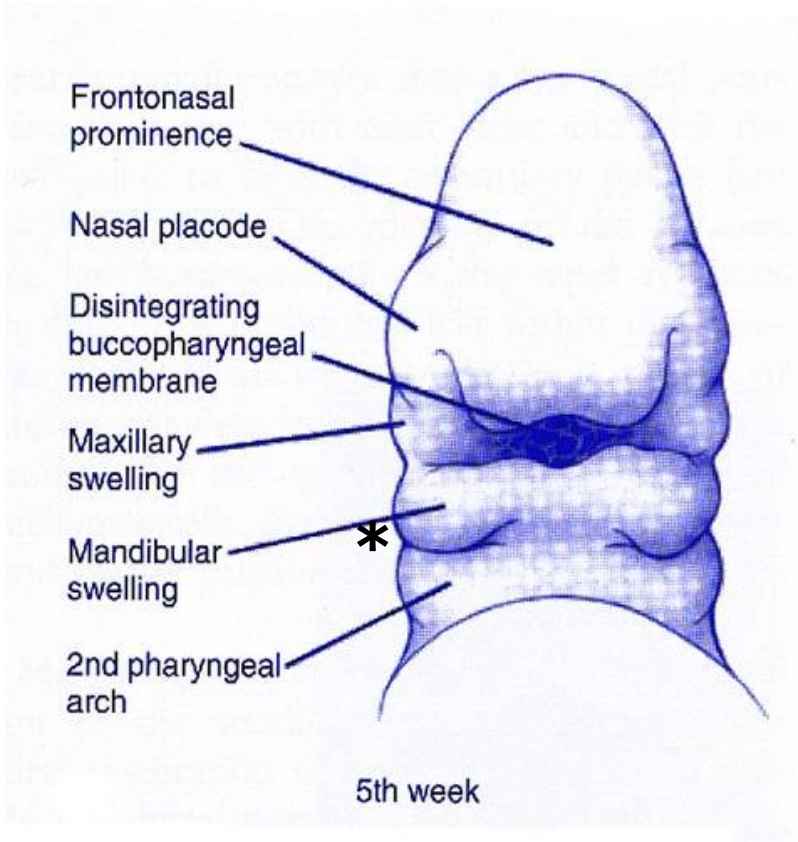

Copyright © 2003, Mosby, Inc., All rights reserved.

nosní plakody – jamky – kanálky, které směřují dozadu a dolů;
Otvor mezi nosními kanálky a stomodeem - **primitivní choana** *

(na dalším snímku)

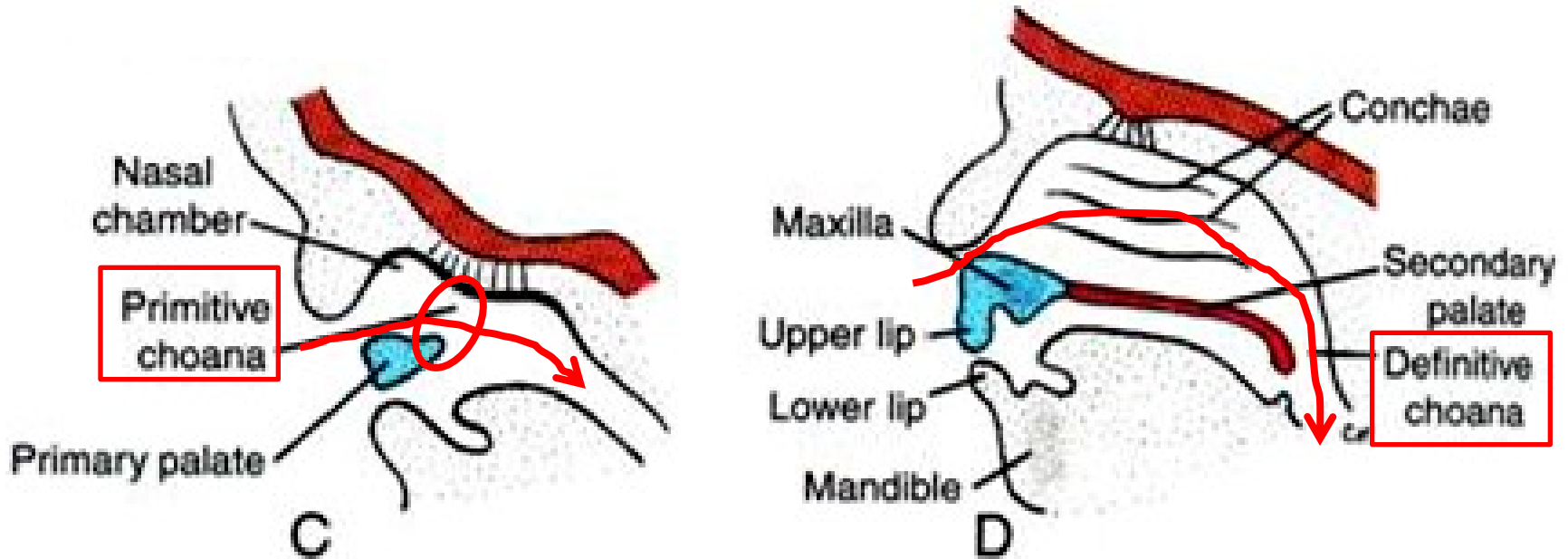

Společná dutina – rozdělení na:

definitivní ústní dutinu a

definitivní nosní dutinu

oddělení obou dutin - vytvořením patra a nosní přepážky

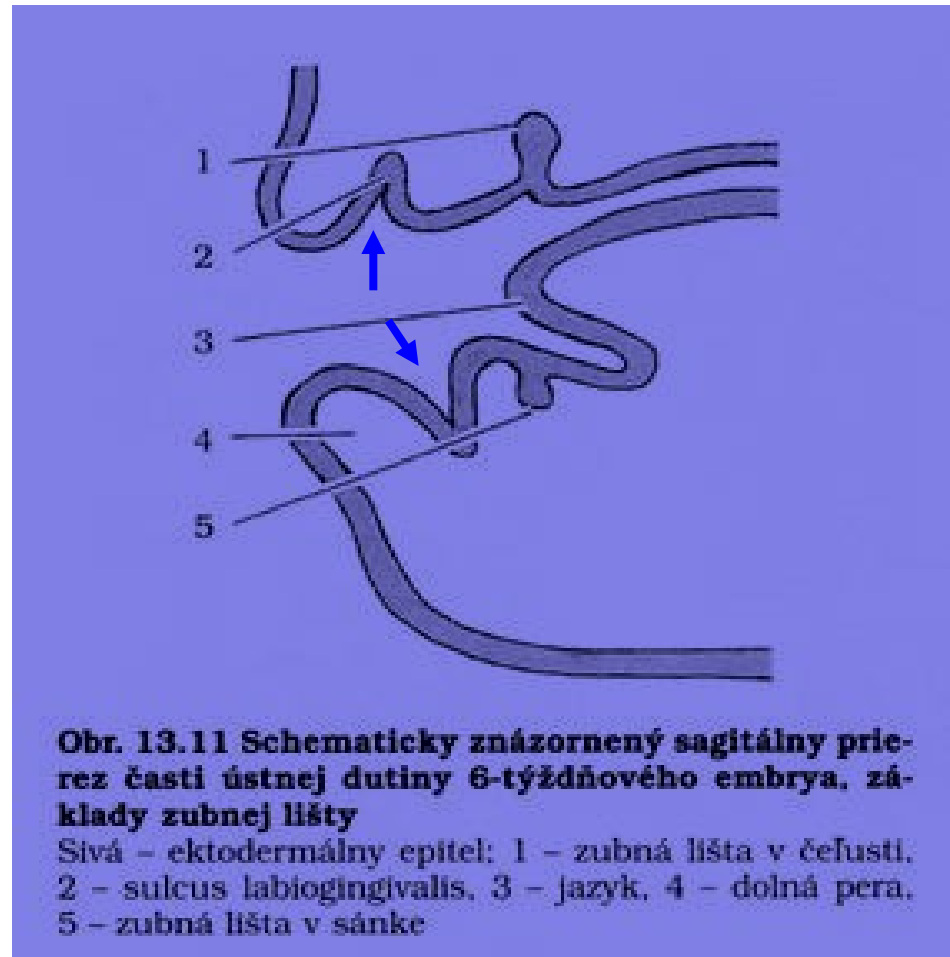
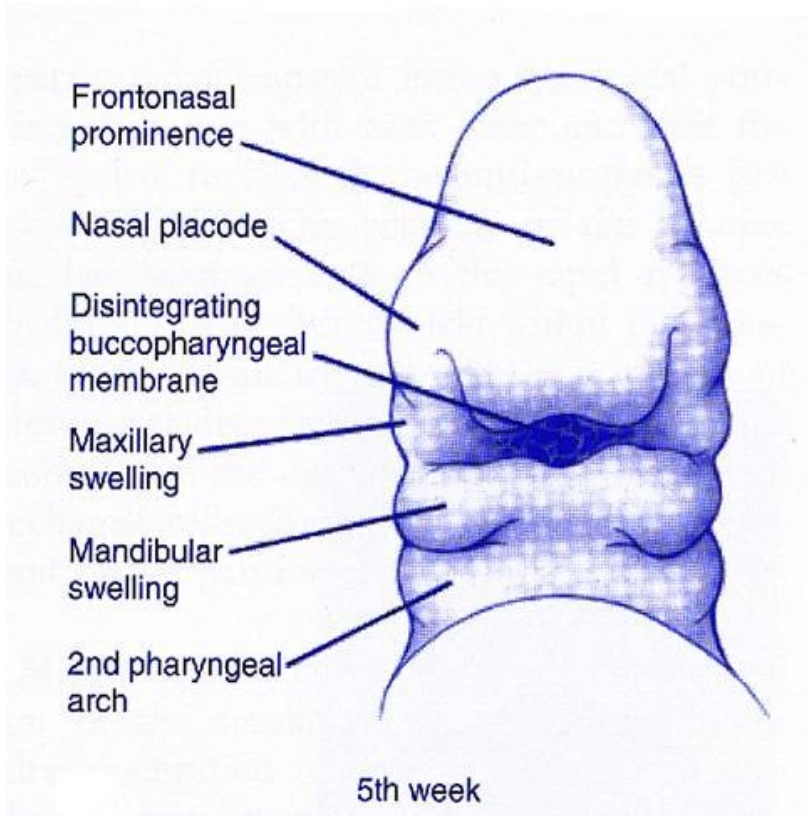

Choany - průchod vzduchu z nosu do dých. cest

Vývoj předsíně dutiny ústní

na volném okraji primitivního ústního otvoru **proliferuje** **ektoderm** do mezenchymu a vznikne **vestibulární lišta**; buňky uprostřed lišty degenerují a vzniklá štěrbina rozdělí primitivní ret na přední **labiální val** (základ definitivního rtu) a zadní **gingivální val**.

Štěrbina mezi valy = předsíň

Obr. 13.11 Schematicky znázornený sagitálny prierez časti ústnej dutiny 6-týždňového embrya, základy zubnej lišty

Sivá - ektodermálny epitel: 1 - zubná lišta v čeľusti, 2 - sulcus labiogingivalis, 3 - jazyk, 4 - dolná pera, 5 - zubná lišta v sánke

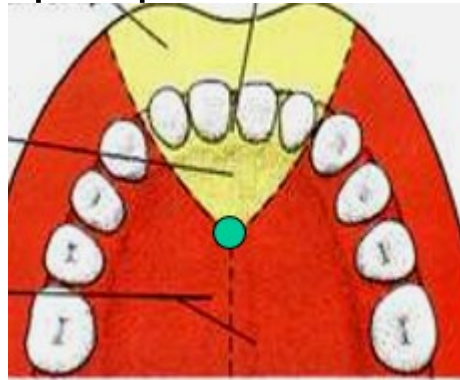
Vývoj patra

základ - 3 ploténky mezenchymu, kryté ektodermem:

a) mediální patrová ploténka (1) – z intermaxilárního segmentu

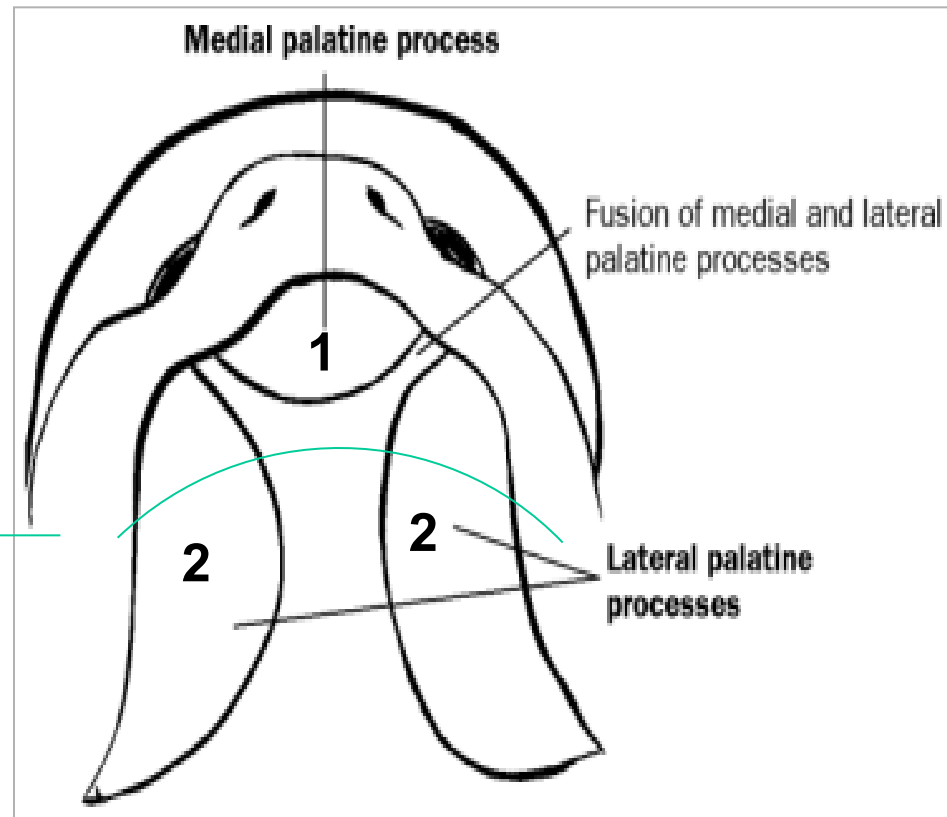
b) laterální patrové ploténky (2) – z mediální strany maxily

Srůst plotének = raphe palatina

⇒ tvrdé patro

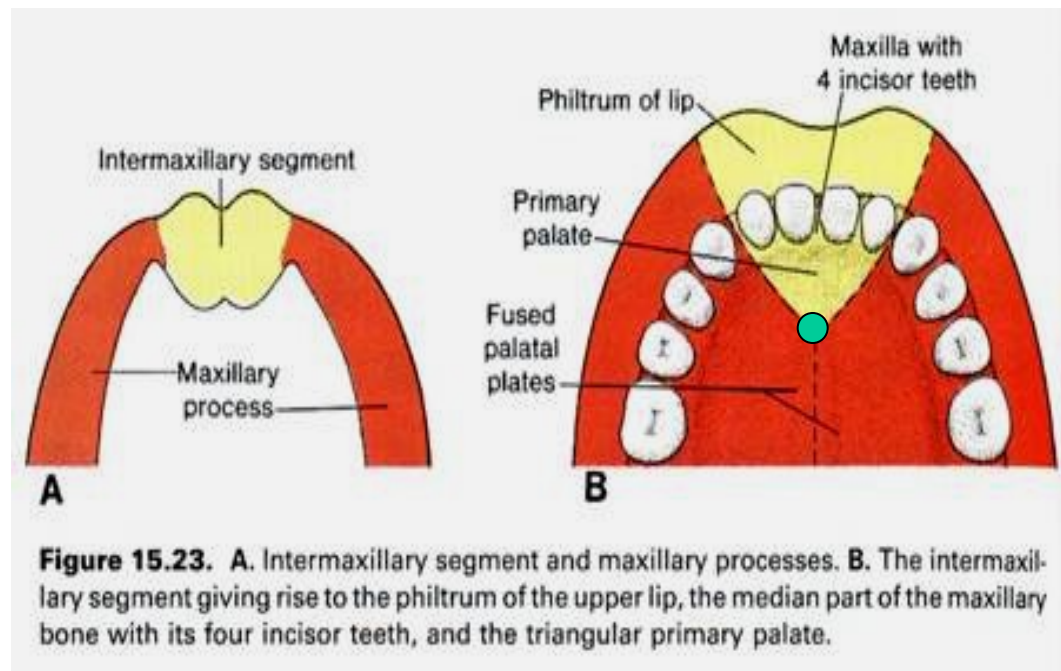
⇒ měkké patro

Srůstem všech 3 základů, se vytvoří definitivní patro

mezenchym původního primárního patra a předního úseku patra sekundárního vazivově osifikuje – **patro tvrdé** (*palatum durum*); za ním je **patro měkké** (*palatum molle*) s čípkem (*uvula*)

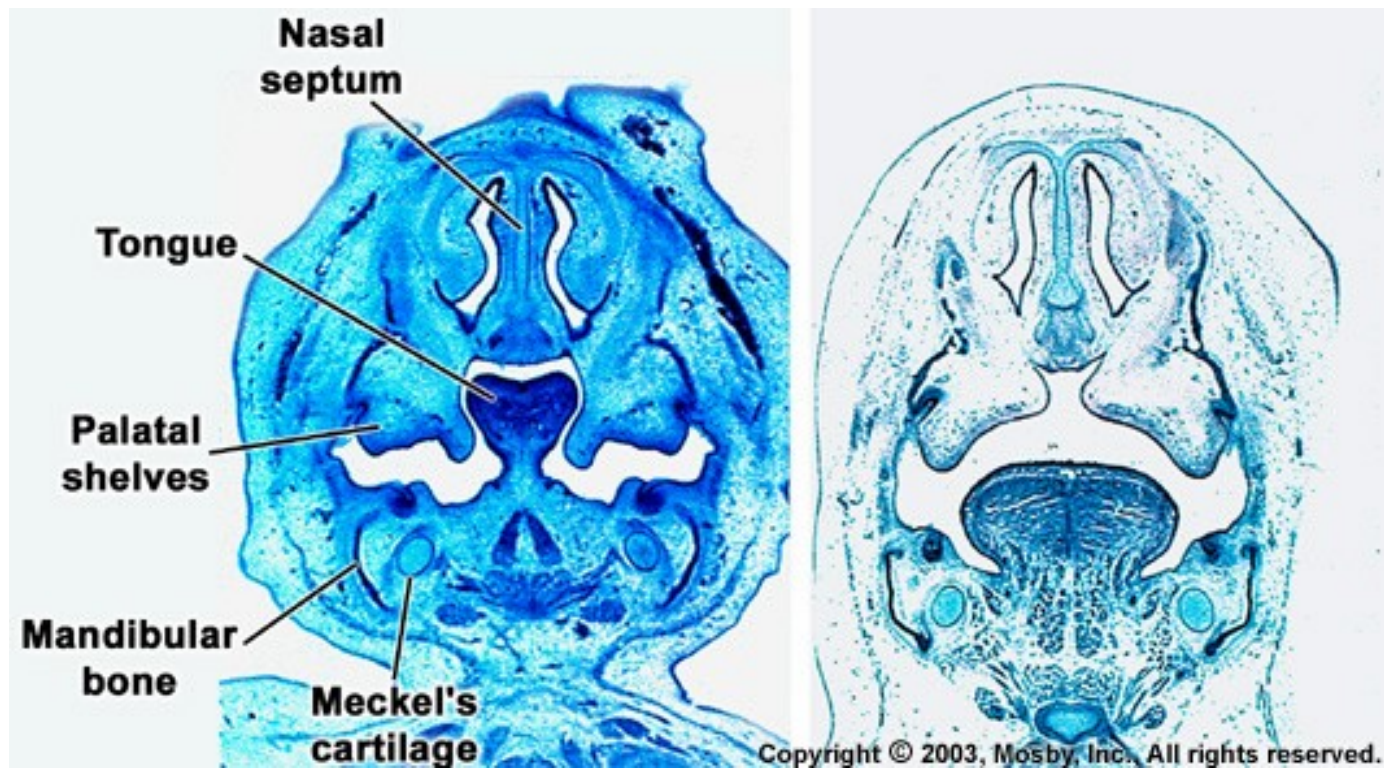
● *foramen incisivum*

Vývoj nosní přepážky

nosní přepážka vyrůstá z area triangularis - mezenchymová ploténka, která roste dozadu a dolů, vsouvá se mezi primitivní choany a spojí se se středem patra.

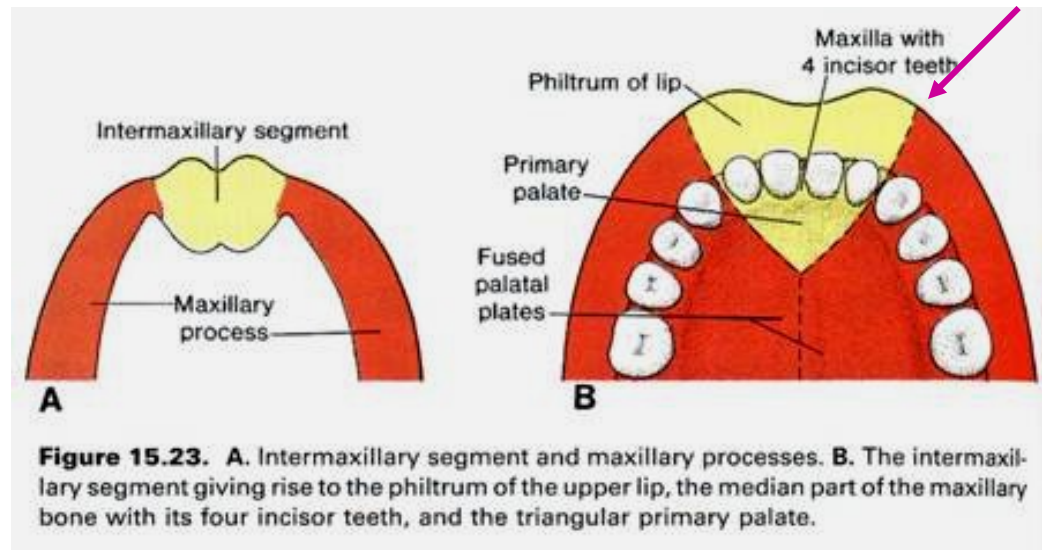
Vývoj horní čelisti

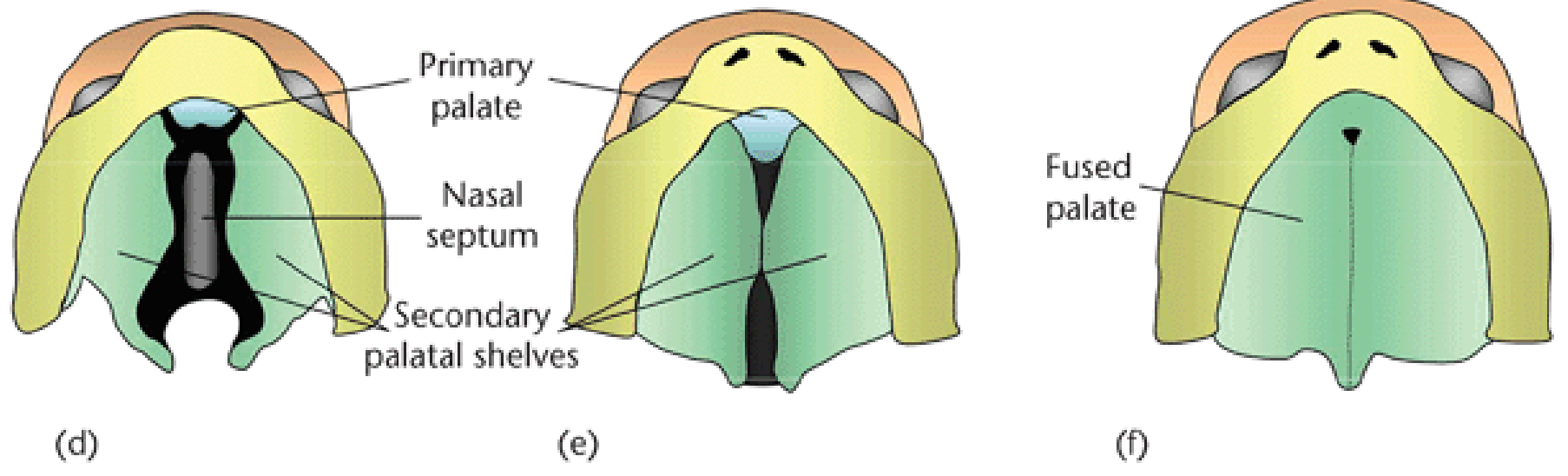
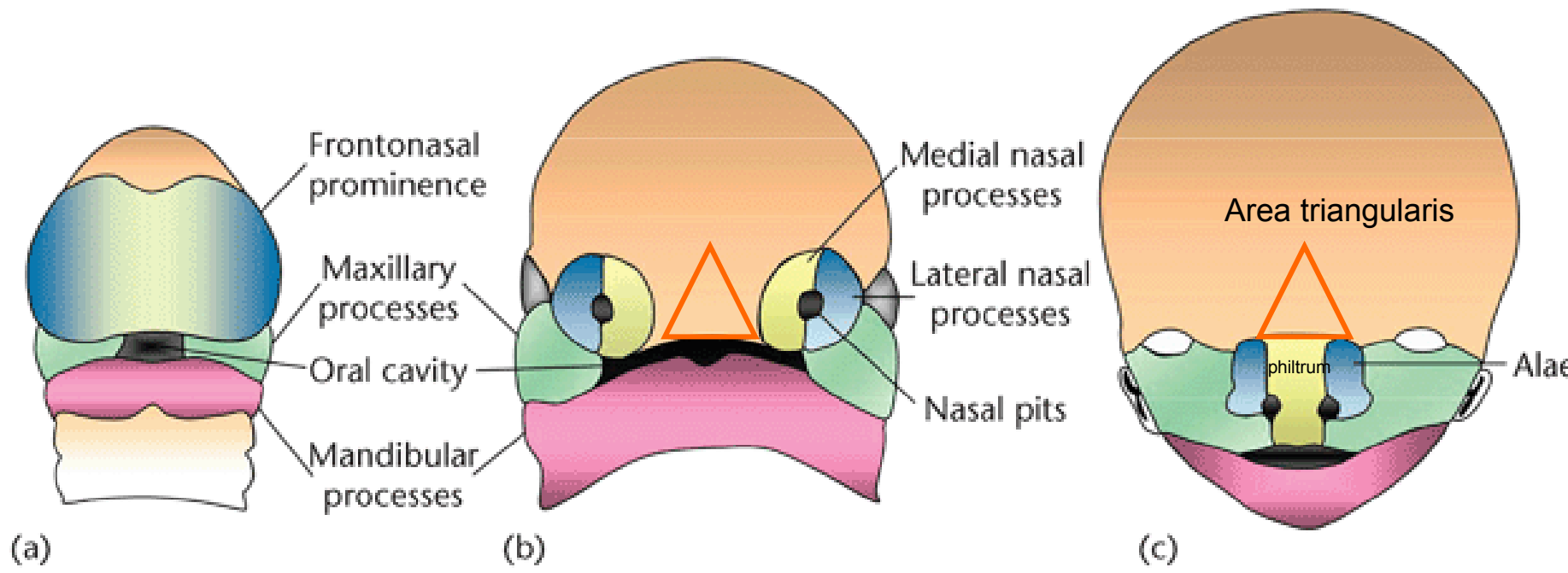
Maxilla – vzniká **osifikací z vaziva**, má 2 základy:

- přední část maxily s řezáky (intermaxilla) - z mezechymu mediálního nosního výběžku, tzn. z intermaxilárního segmentu
- zbytek kosti - z mezenchymu maxilárního výběžku

-srůst obou základů (pravý, levý) v řezákovém švu (*sutura incisiva*)

-osifikace začíná mezi 6. - 8. týdnem

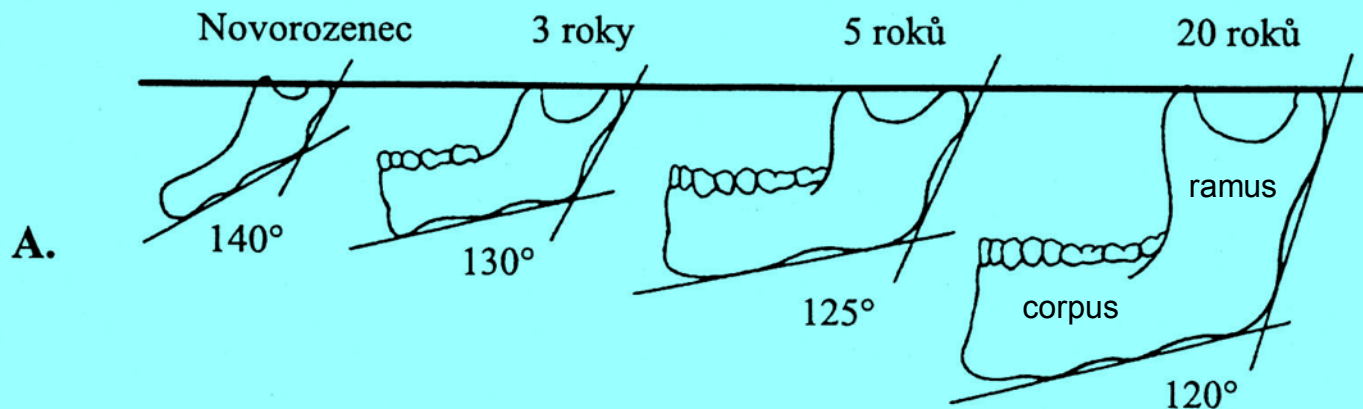

Vývoj dolní čelisti

Mandibula

- desmogenní osifikací (z vaziva) vzniká **corpus mandibulae**
- chondrogenní osifikací (z chrupavky 1.ž.o.) se vyvíjí **ramus mandibulae**

mandibula novorozenců je nízká a vývoj pokračuje i postnatálně, kdy se zmenšuje úhel mezi ramus a corpus mandibulae (ze 140-150 ° na 120 ° v dospělosti)

Rozštěpy (schisis)

- Rtu – cheiloschisis
- Čelisti – gnathoschisis
- Patra – palatoschisis

- Kombinované – cheilo-gnatho-palatoschisis

Přehled rozštěpů horní rtu, čelisti a patra

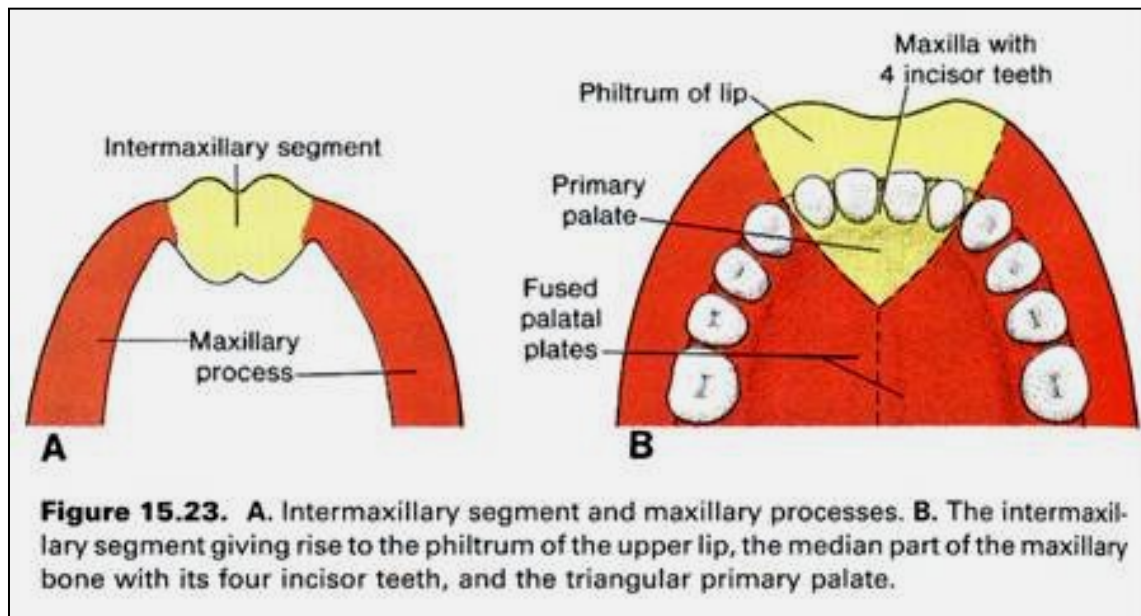
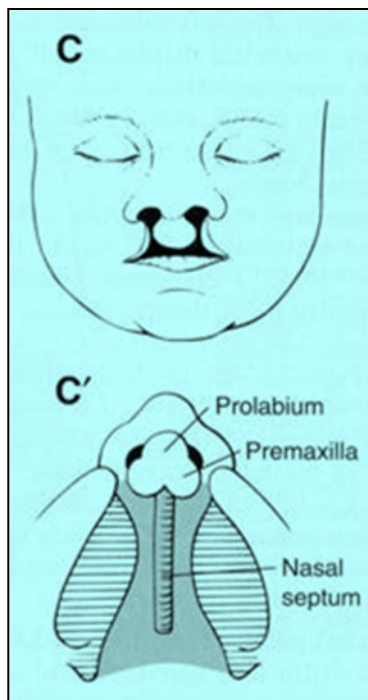
Horní čelist

- rozštěpy mezi řezákem (i2) a špičákem (c)

- jedno- nebo oboustranné

cheilognathopalatochisis

bilateralis

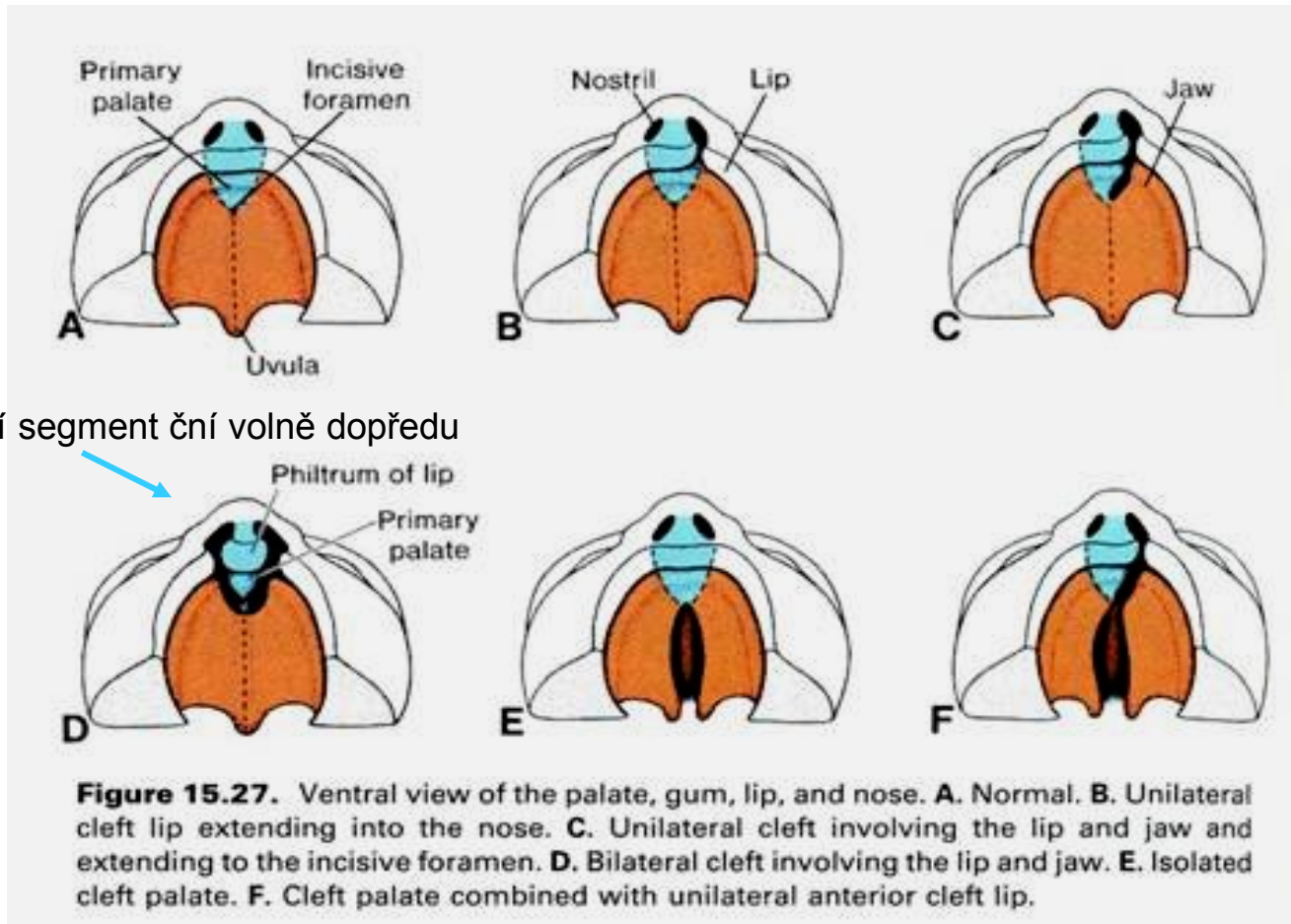
Patro

jedno- a oboustranné

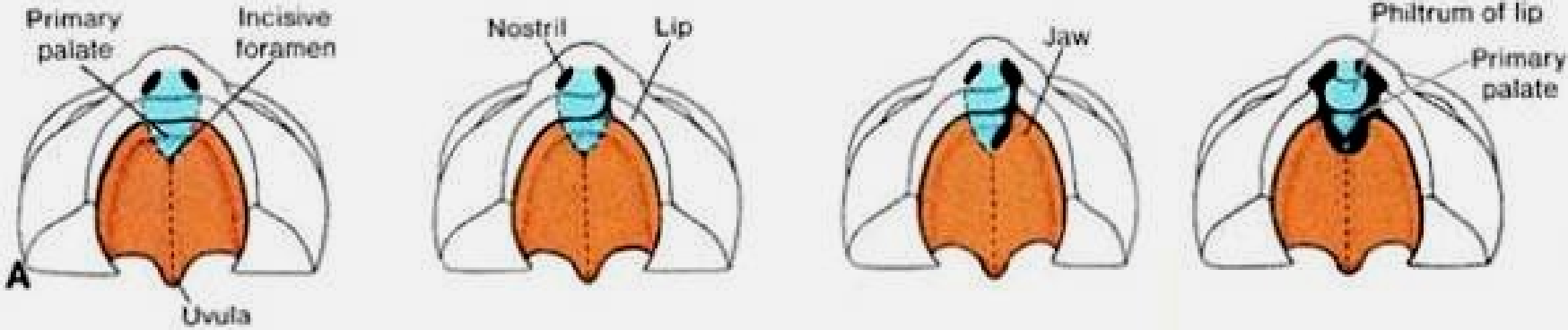
samostatné nebo sdružené (s rozštěpem horního rtu a horní čelisti)

četnost výskytu všech rozštěpových vad patra: 1: 2500

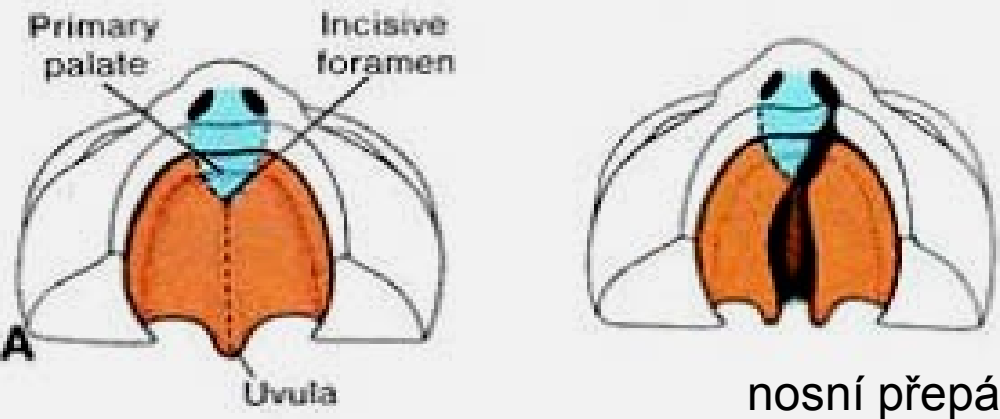
dědičnost - autosomálně dominantní

Rozštěpy primárního patra - před foramen incisivum, patrové ploténky nesrostly s primárním patrem

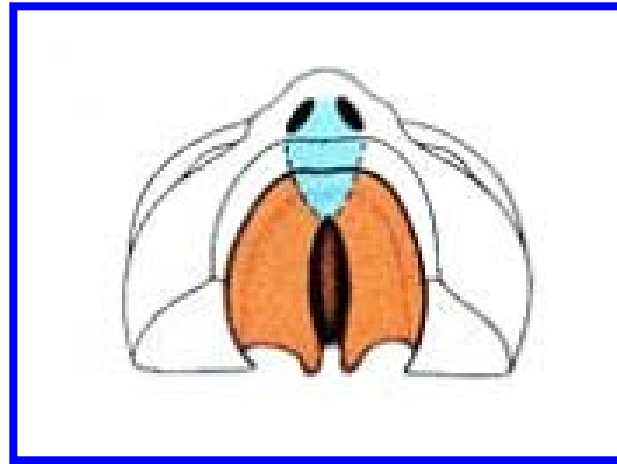
Rozštěpy primárního a sekundárního patra - před i za foramen incisivum, patrové ploténky nesrostly navzájem a ani s primárním patrem

Rozštěpy sekundárního patra - za foramen incisivum

patrové ploténky nedorostly do střední roviny a nesrostly
postihují většinou všechny oddíly patra (tvrdé, měkké a čípek)

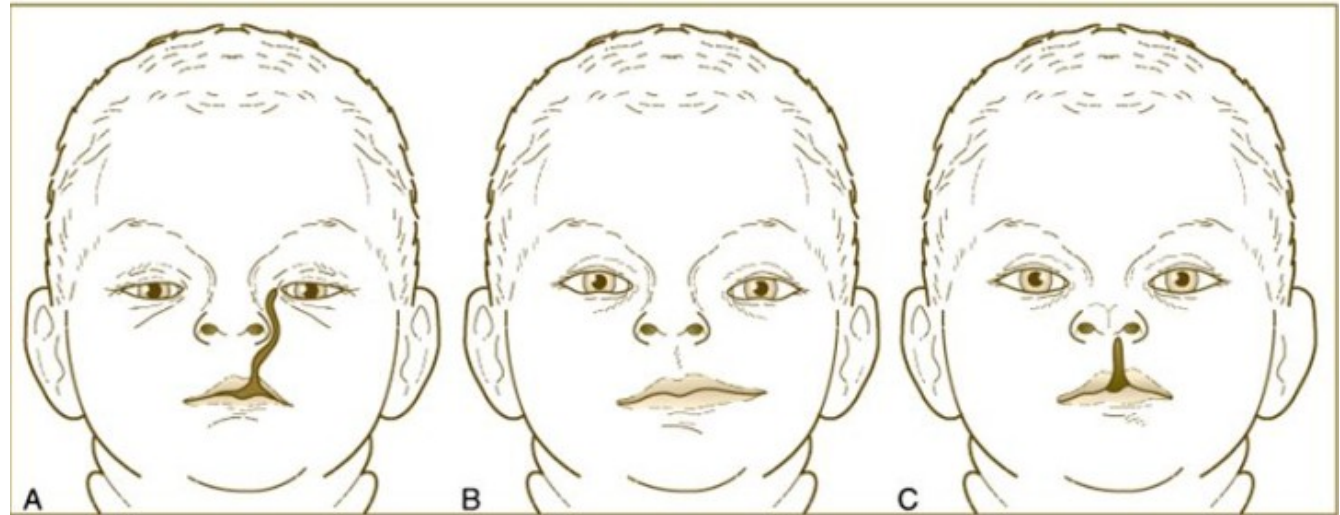
staphyloschisis (uvula bifida)

izolované) rozštěpy patra jsou **častější u děvčátek** než chlapců (3:2)

Rozštěpy obličeje

Šikmý rozštěp –

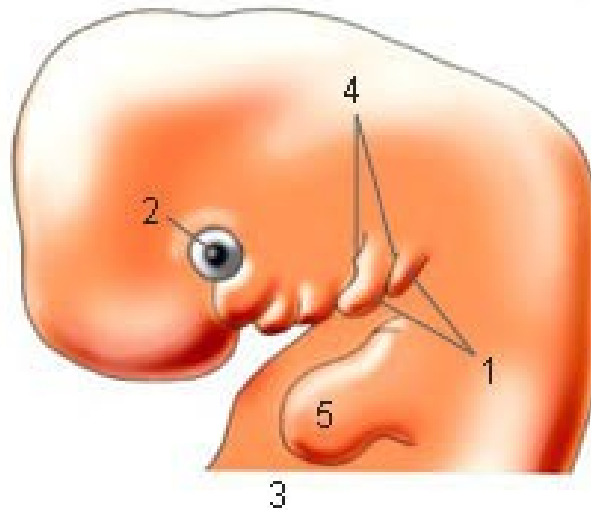
Příčný rozštěp –

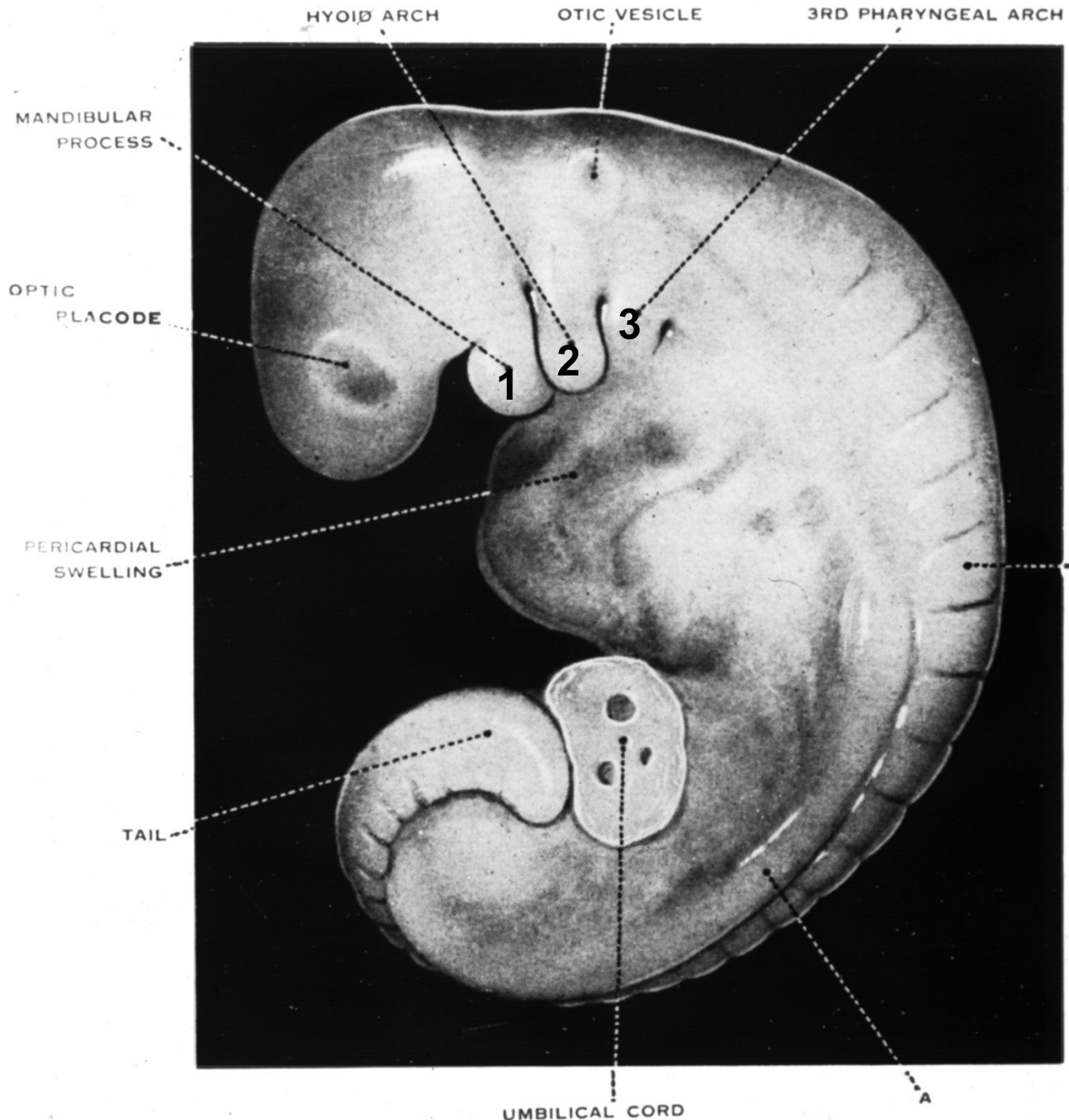

Útvary formující se v oblasti budoucího krku během 4. týdne

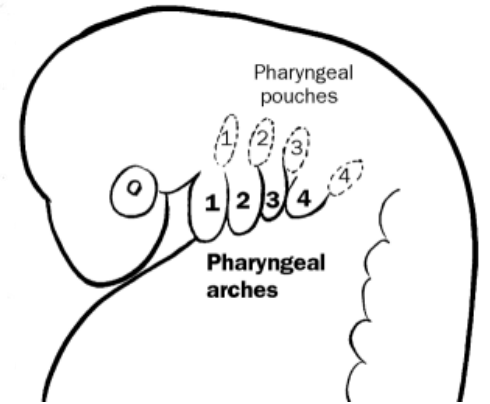
- **žaberní oblouky** (postupně celkem 5, 1. zvaný mandibulární, 2. hyoidní) a
- **žaberní brázdy** mezi nimi

26. - 31. den

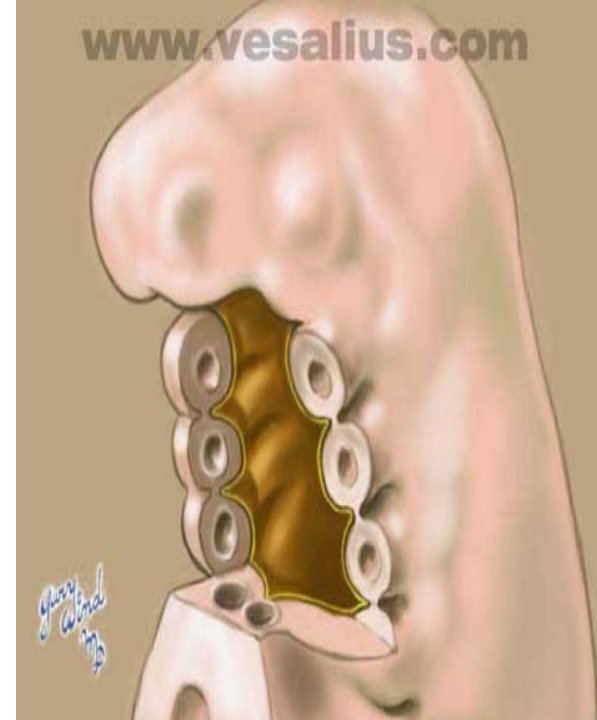
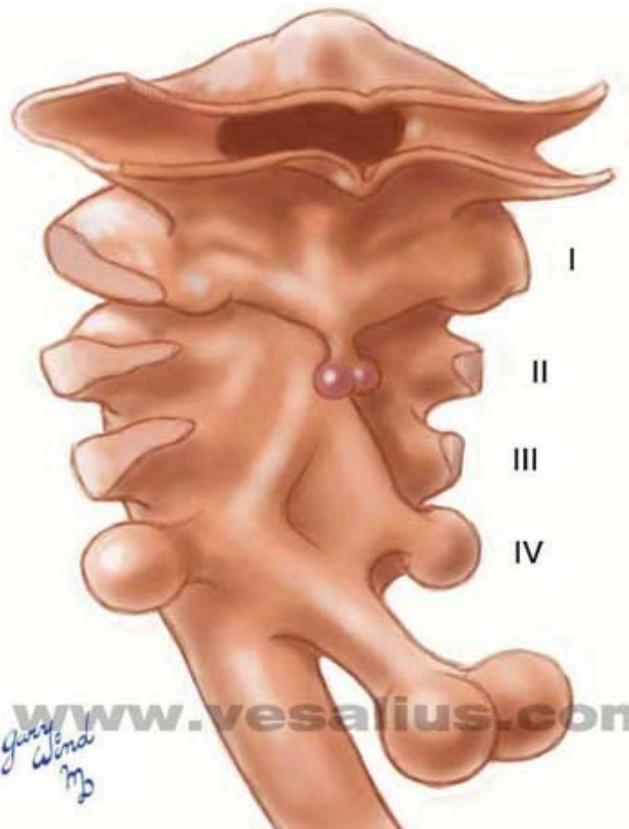

Žaberní aparát:

oblouky a brázdy

Žaberní brázdy:

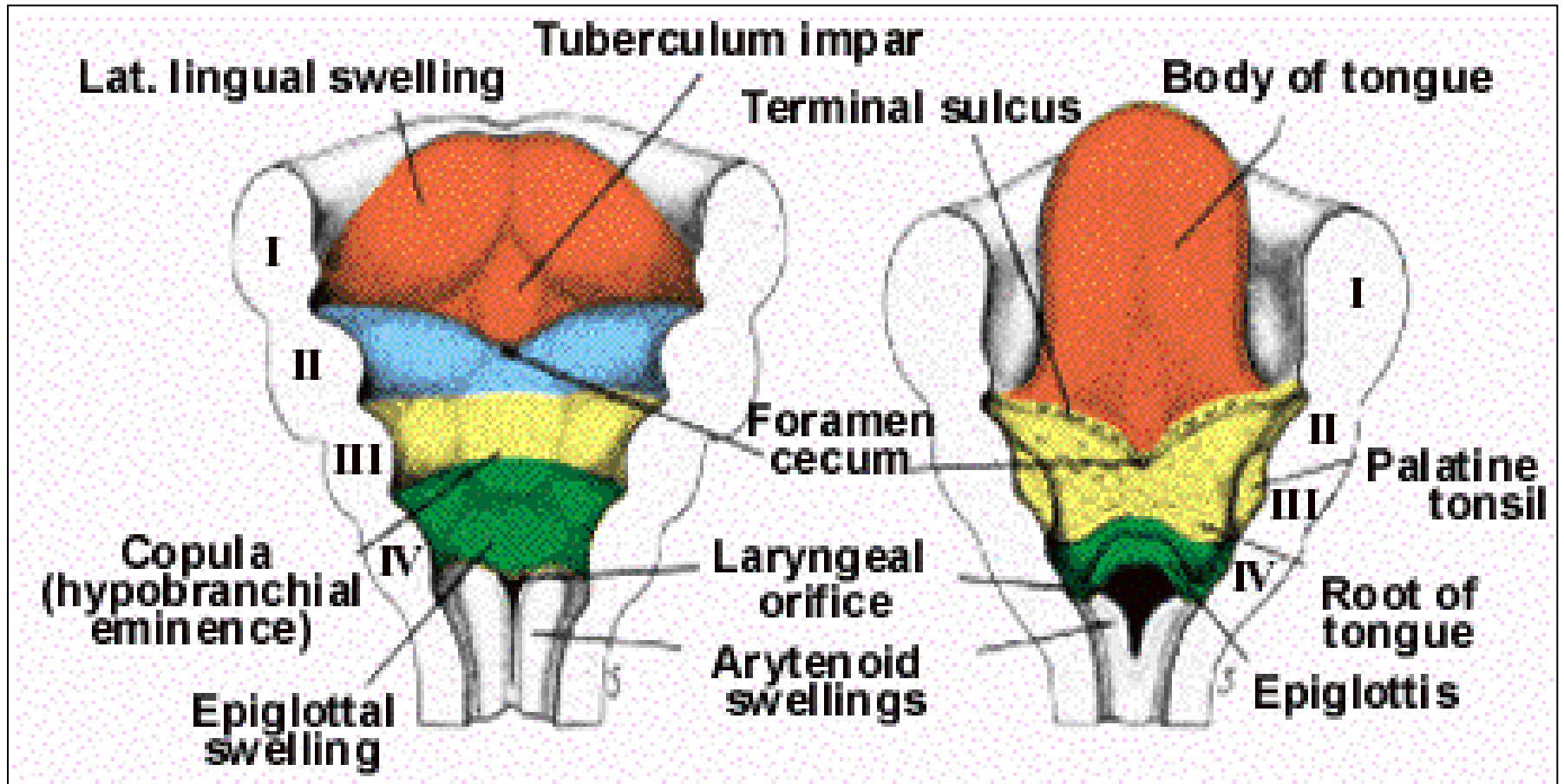
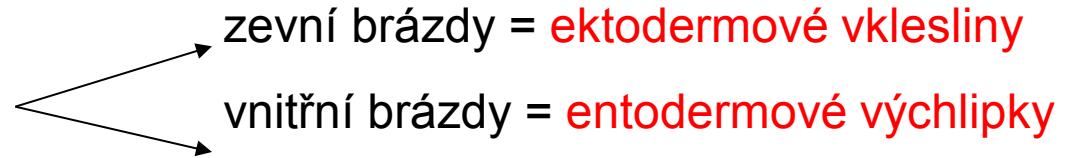
ektodermové vklesliny
entodermové výchlipky

primitivní pharynx

Žaberní (faryngový) aparát:

- 5 žaberních oblouků
- 6 žaberních brázd

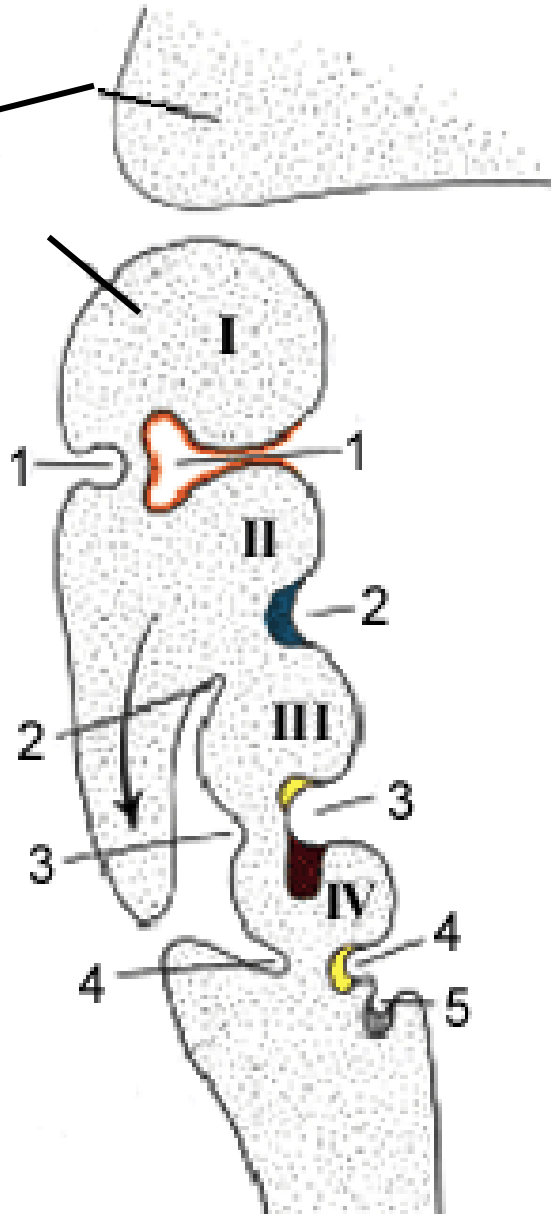

EKTODERMOVÉ VKLESLINY

základ
maxily a
mandibuly

1 – zevní
zvukovod

2-4 – sinus
cervicalis

ENTODERMOVÉ VÝCHLIPKY

ušní bubínek

Eustachova
trubice

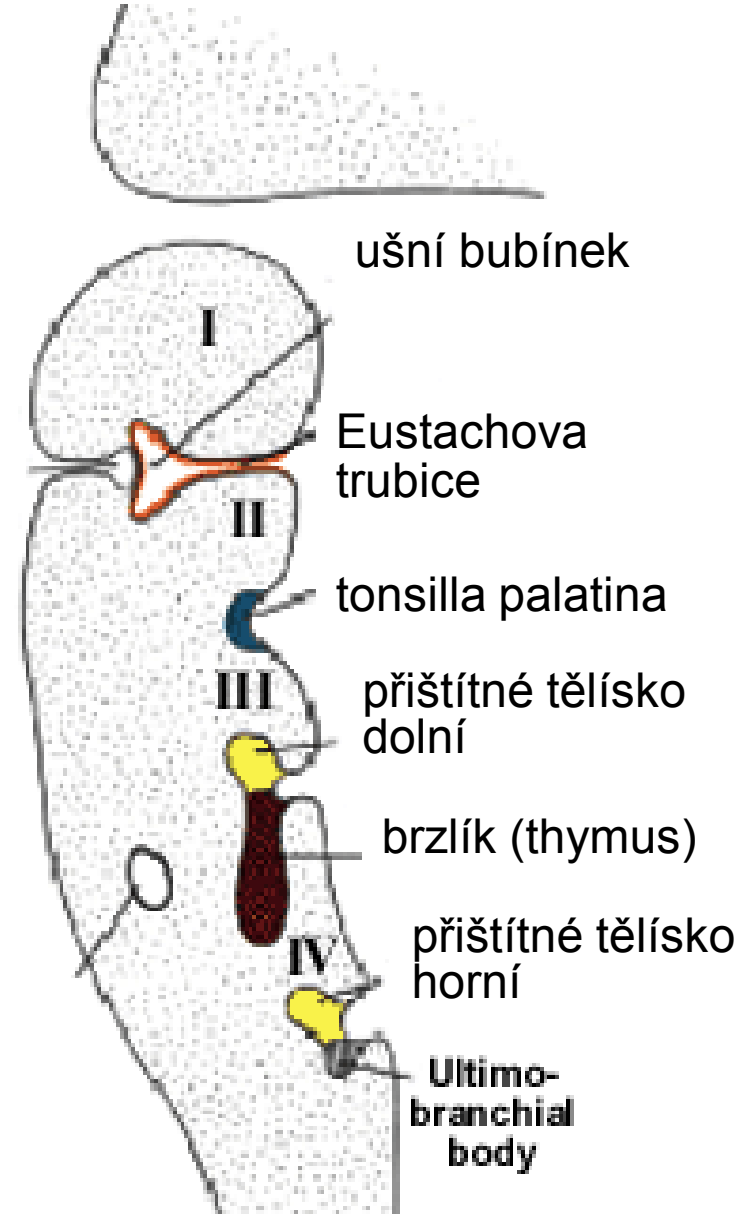
tonsilla palatina

příštítné tělísko
dolní

brzlík (thymus)

příštítné tělísko
horní

Ultimo-
branchial
body

Vady způsobené chybnou diferenciací žaberního aparátu

1. Laterální (branchiální) krční cysty, píštěle
2. Rudimenty žaberních oblouků
3. Preaurikulární cysty a píštěle
4. Syndrom I. žaberního oblouku

Přední 2/3 jazyka:
mezenchym
+
ektoderm

Vývoj jazyka

I. ŽO (mandibulární)

tubercula lingualia
lat.

tuberculum impar

copula

II. ŽO (hyoidní)

III. ŽO

IV. ŽO

eminentia
hypobranchialis

Epiglottal
swelling

Foramen
cecum

Laryngeal
orifice

Arytenoid
swellings

Palatine
tonsil

Root of
tongue

Epiglottis

Zadní 1/3
jazyka:
mezenchym
+
entoderm

Ekto + entoderm ⇒ epitel jazyka, chuťové pohárky, epitel žláz

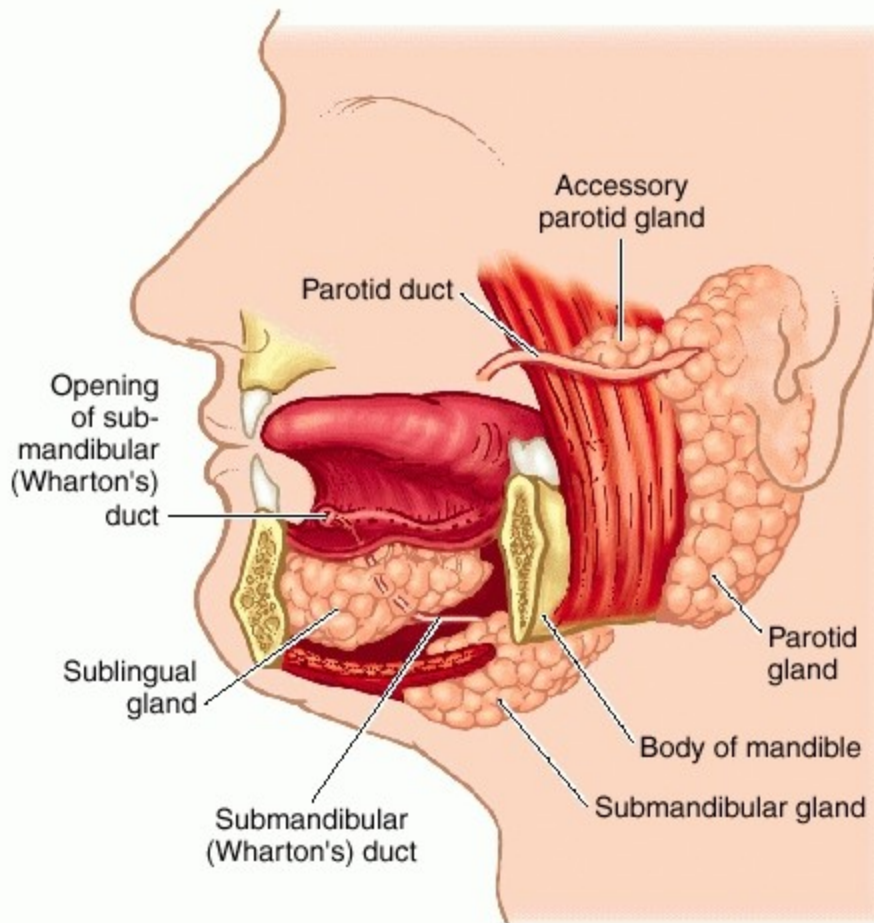
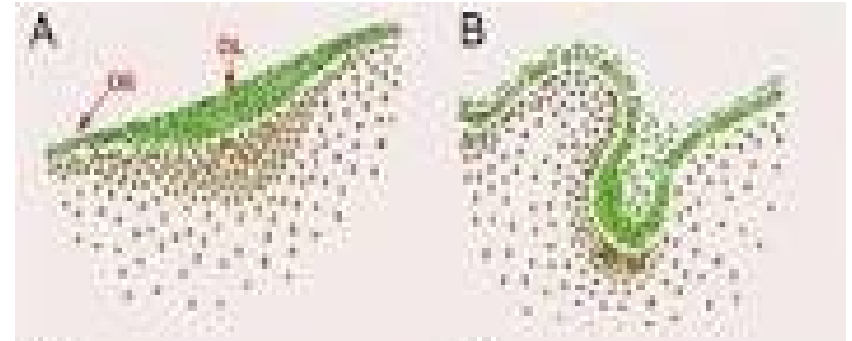
Mezenchym ⇒ vazivo, cévy

Mezoderm /myotomy/ ⇒ svalstvo jazyka

Vývoj slinných žláz

4. – 6. týden embryonálního vývoje (velké žlázy), 3. měsíc (malé žlázy)

bujením buněk epitelu (z ekto a entodermu)
do vaziva (z ektomezenchymu)

Simple tubular

Simple coiled tubular

Simple branched tubular

Simple alveolar

Simple branched alveolar

Compound tubular

Compound alveolar

Compound tubuloalveolar